

Verslag Overleg Literaire Organisatoren

Datum: vrijdag 9 september 2022
Tijd 11:00-12:30
Locatie deBuren Brussel, met aansluitend broodjeslunch
Voorzitter Willem Bongers-Dek
Secretaris Aline Lapeire

Aanwezig: Nicolas Leus (KANTL), Pim Cornelussen (VONK & Zonen), Selma Franssen (Curieus), Melanie Asselmans (Dans! Dichter! Dans!), Lara Rogiers (Literatuur Vlaanderen), Myrthe Brouwer (SpeakEasy Brussels), Amelie Aernaudts (Grafixx), Arman Erdil (Literatuur Vlaanderen), Klaartje Van der Bauwhede (Krook), Saskia Boets (Luisterpuntbibliotheek), Ilke Froyen (Passa Porta), Michaël Vandebril (Antwerpen Boekenstad), Sofie Vandamme (De Letterie), Silvie Moors (Bond Zonder Naam), Ilke Froyen (Passa Porta), Arman Erdil (Literatuur Vlaanderen), Hein Huyghe (Verb(l)ind), Leander Coorevits (Behoud de Begeerte), Steven Heene (Behoud de Begeerte), Marijke Rekkers (Villa Verbeelding), Carlo Van Baelen (Folio), An Leenders (Creatief Schrijven), Lies Poignie (De Letterie), Tim Thomaes (Dans! Dichter! Dans!), Dirk Terry (Canon Cultuurcel)

Verontschuldigd: Laura Huygen (Davidsfonds), Rik Vandaele (Reynaertgenootschap), Suzanne Terhaar (Brussels Poetry Fest), Vincent Coomans (Stad Kortrijk), Xavier Roelens (Folio), Dirk Holemans (Oikos), Stefaan Goossens (Poëziecentrum), Sofie Verraest (Snug Harbor), Femme van den Berg (VONK21), Laura Huyen (Davidsfonds), Stine Sampers (KAAP), René Van Loon (Confituur), Rozemarijn Van Kalmthout (Willemsfonds), Jurgen Waegeman (Muntpunt), Roel Daenen (Faro), Sigrid Bousset (Herman Teirlinck Huis), Annelien (Barboek), Ellen Van Tichelt (LNVT), Pieter Malengier (Reynaertgenootschap)

Duur

1. Agenda, mededelingen en notulen

15'

- Voorstelrondje in de zaal en digitaal
- Notulen 22 april 2022

De notulen worden goedgekeurd en gepubliceerd op www.deburen.eu/olo

- Oproep LangZullenWeLezen

LangZullenWeLezen staat open voor nieuws en boekenlijstjes uit de literaire sector tot 31 oktober.

-> De leden vinden het jammer te horen dat LangZullenWeLezen lijkt te worden stopgezet, aangezien het toch een mooi extra communicatieplatform was.

-> De voorzitter zal op het overleg met de VRT aankarten dat aandacht voor literatuur op de openbare omroep belangrijk blijft.

Update vanuit LangZullenWeLezen: 'De content uit de VRT-programma's die nu verzameld wordt op de site zal terug te vinden zijn op VRT MAX, VRT NWS en VRT. De wekelijkse nieuwsbrief blijft met doorverwijzing naar die platformen. Op het BoekenOverleg van 19 oktober wordt dit concreet toegelicht. Voor de specifieke content vanuit de sector zoeken we nog een concrete plek.'

Wie nog iets wil aandragen dat voor 31/10 kan verschijnen: stuur een mailtje aan aline@deburen.eu met de periode waarin het bericht het best verschijnt. Zij zal eens de planning opgemaakt is een template en een deadline bezorgen.

- Oproep Week van het Nederlands

Wie activiteiten over taal organiseert in de periode 1-8 oktober, kan deze uploaden via <https://weekvanhetnederlands.org/> Dit wordt dan meegenomen in de campagne van De Week van het Nederlands.

2. November Boekenmaand

15'

Antwerpen Boekenstad en Behoud de Begeerte stellen de plannen voor.

*Antwerpen Boekenstad: EasyFairs heeft beslist geen 2de editie van LEES te organiseren omdat de uitgevers en boekhandels in onmin liggen. Een piste voor LEES in de Handelsbeurs is gestrand, het was de duur. Het MAS bleek niet mogelijk voor boekhandelaren. Het verlies van de Boekenbeurs is heftig. De ongeveer 120.000 mensen die zoeken naar informatie/beleving over lezen zijn niet weg.

Stad Antwerpen heeft het initiatief genomen om iedereen van goede wil samen te brengen: uitgevers, boekhandels, literaire organisaties... We hebben beslist om volop in te zetten op Antwerpen Boekenmaand, dat er al in een kleinere versie was. Er zijn veel spelers in de stad, dus het was onmogelijk alles in één week te proppen.

Iedere week in november is er een groot event en doorlopend zijn er in bibliotheken en boekhandels activiteiten. De stad maakt een bovenlokale campagne (met mediabudget). Het openingsweekend is 29-30 oktober:

- Op zaterdag 29/10 in het KMSKA is er een 'boekenbedrijfsfeestje', een schrijversbal waarop alle professionele spelers uitgenodigd worden. Zet het in jullie agenda's! Daar zullen ook statements vanuit het BoekenOverleg en de politiek komen.
- Op zondag 30/10 is er in en rond het KMSKA een openingsfestival voor het publiek met zo'n 30 auteurs, dat door Behoud de Begeerte georganiseerd zal worden.

Vervolgens is er elk weekend een event:

- 5-6/11: Crossing Border (festival uit Den Haag dat terugkeert naar A'pen)
-> Jef Staes (Arenberg) programmeert
- 12-13/11: Groot Lezersfeest van Iedereen Leest voor jongeren
- 19-20/11: Vertelfestival in MAS en Permeke
- 26-27/11: Grafixx-weekend dat mikt op grafiek, zines...
-> Grafixx vertelt dat het ook een feesteditie is (10 jaar Grafixx), als zij niet de middelen krijgen om een vzw te vormen is het meteen ook de laatste editie.

De vraag aan het OLO is: als jullie in november een literaire activiteit presenteren in Antwerpen: Neem contact op, dan word je meegenomen in de campagne! Mail Michael Vandebril: michael.vandebril@antwerpen.be

* Behoud de Begeerte: we zijn rond het KMSKA gaan kijken naar partners en contouren voor het festival op 30 oktober. Bijvoorbeeld in veilinghuis Bernardts zal er iedere zondag iets gebeuren over curiosa, bij De Hoe zou iets rond poëzie kunnen plaatsvinden, in het M HKA zou er iets participatiefs kunnen gebeuren, galerie Sofie Van de Velde, het FoMu, De Hopper ...

Maar er is nog niets geboekt! Neem snel contact op met Leander en Steven van Behoud de Begeerte als je mogelijkheden ziet voor een samenwerking: leander.coorevits@begeerte.be en steven.heene@begeerte.be. Het is de bedoeling hier iets duurzaam van te maken, dat gaat groeien. Maar hopelijk kunnen we stevig van start gaan.

Vragen:

- De Bond Zonder Naam vraagt zich af of er Samen Lezen-initiatieven genomen kunnen worden rond de programmatie? Zij wil tonen aan kwetsbare lezers dat literaire evenementen toegankelijk zijn.
-> BdB: zij zijn zeer welkom, het is de bedoeling er een open festival van te maken!

3. Gevolgen van de inflatie

10'

Rondvraag: wie zit door de inflatie met welke problemen? Misschien kunnen we enkele vragen bundelen, een signaal naar de politiek te sturen?

- Behoud de Begeerte zit met een waarschijnlijk *cashflow*-probleem in december door de indexering. Pas in oktober weten ze wat hun subsidie wordt, waardoor geen afspraken met banken gemaakt kunnen worden voor een overbruggingskrediet. Misschien is het een piste om een voorafname op subsidies te krijgen?

-> Literatuur Vlaanderen neemt deze vraag mee. Ze erkennen het probleem, zien het als een gevolg van de cumul met de coronacrisis.

-> Ook Passa Porta geeft mee dat de onzekerheid over de subsidiëring op de organisatie weegt. Het gaat om collega's en kunstenaars.

- Grafixx sluit daarop aan. Tijdens de coronacrisis zijn de reserves gesmolten, middelen vanuit Foki weggefallen, uitgestelde voorstellingen slopen ook middelen... We zijn nu voorstellingen aan het schrappen, het is een acuut probleem. We durven nog niet te denken aan sluiten, maar onze energiefacturen zijn enorm, 13.000 euro/maand. Daarbovenop is de ticketverkoop slecht.

-> Behoud de Begeerte voegt nog toe dat kleinere spelers zoals zij moeilijker theaterzalen geboekt krijgen, waardoor de tournees kleiner zijn. Politiek moet er misschien inderdaad een signaal gegeven worden, want er zal veel geld naar het opvangen van de energiecrisis gaan. Zijn er nog middelen voor cultuur?

Oplossingen?

- Behoud de Begeerte: een kleine oplossing is BTW terugvragen, maar dat is niet duurzaam. Leander vraagt zich af of organisaties gezamenlijk een hefboomkrediet kunnen aanvragen. Dat is hij nu aan het onderzoeken.

- De voorzitter geeft het signaal dat samenwerking misschien oplossingen kan bieden. Bijvoorbeeld als je kantoorruimtes of zalen kunt delen, geef het gerust door via het OLO.

4. Rapport Ongelijk maar eerlijk: vervolgstappen

10'

- Eigenlijk zou hier VLAM21 zitten, het Nederlandse OLO, maar dit wordt uitgesteld naar de volgende vergadering omdat de Nederlandse treinen staken... Hun rapport over honorering in de literaire sector zat in de uitnodiging. Wat hierin alvast interessant is, is dat de bergen in Nederland niet per se hoger zijn. Het gemiddelde honorarium daar is ook €350.

- Het werkcongres van de VAV vindt plaats op 26/11. Dat wordt samen met het OLO georganiseerd en het zal zeker gaan over de indexering richttarieven qua honorering.

-> Literatuur Vlaanderen gaat alvast de tarieven voor auteurslezingen optrekken; ze gaan niet aan de richttarieven uit het rapport 'Ongelijk maar Eerlijk' komen, maar ze gaan omhoog.

- Behoud de Begeerte merkte dat bij vergaderingen over Antwerpen Boekenmaand door boekhandels heel negatief gereageerd werd op het standaardtarief van €350. Door hen werd €250 als absoluut maximum genoemd.

-> De voorzitter herkent deze houding uit het BoekenOverleg.

-> Folio merkt op dat uitgevers hier ook een rol in spelen. Zij gunnen boekhandels vaak geen recht van retour, en komen niet over de brug met honoraria voor optredens omdat ze zeggen dat zij al geïnvesteerd hebben in het boek.

-> Passa Porta vertelt dat de LOLV bezig zijn met de actualisering van de righthonoraria. Zij gaan ook met de Franstalige kant het gesprek aan.

5. Traject grensoverschrijdend gedrag in de literaire sector: vervolgstappen

10'

- Arman van Literatuur Vlaanderen vertelt over het webinar dat georganiseerd werd met VAV, OLO en de Genderkamer. Het is nu [online na te kijken](#). Intern wordt bij Literatuur Vlaanderen met een werkgroep gewerkt aan een beleidsplan en wordt er een vertrouwenspersoon gezocht. Zij doorlopen dit traject en gaan dan kijken hoe ze een sectorbreed initiatief kunnen ontplooiën.

- Onderzoeker Astrid Soetewey van de UA is bezig met een enquête over dit onderwerp bij cultuur- en mediawerkers, studenten en leidinggevenden van cultuur- en mediaorganisaties, want er zijn heel weinig gegevens uit de literaire sector (in tegenstelling tot de podiumkunsten). Het zou fijn zijn als zo veel mogelijk OLO-leden deze enquête konden invullen. Die vind je hier:

<https://loft.cult22.eu/index.php/142487> (deadline: 5 oktober!)

Het actieplan van Literatuur Vlaanderen gaat ook geëvalueerd worden aan de hand van de resultaten van dit onderzoek.

- Passa Porta vertelt dat zij de Grenswijsscan hebben gegaan, die vorige keer vermeld werd in het OLO: <https://www.grenswijs.be>. De aanbevelingen van deze website zijn heel goed, maar mikken hoog. Is dat wel realistisch? Het zou goed zijn als er werkbare oplossingen op maat van de organisaties komen.

-> Literatuur Vlaanderen vertelt dat ze ambitieus zijn hierin, inspiratie willen aanbieden. Maar zelfs voor LV, een grote organisatie, vraagt het een enorme tijdsinvestering, dus zij gaan erdoor en bekijken wat kan werken.

-> Passa Porta maakt zich zorgen dat dit te traag gaat en vraagt zich af of er niet al organisaties in een andere sector zijn die al een beleid hebben uitgeschreven?

- Er worden enkele stappen genoemd die kleine organisaties kunnen nemen:

- Vertrouwenspersonen aanduiden en hen een opleiding laten doorlopen. Het sociaal fonds voor de podiumkunsten biedt in maart weer vormingen hierover aan, die toegankelijk zijn voor de literaire sector. De kosten hiervoor zijn 750 euro.

- Verschillende organisaties vertellen dat ze samenwerken met externe vertrouwenspersonen, via sociale secretariaten als Cohesio, Mensura...

- Er wordt opgemerkt dat het vreemd is dat de leidinggevende vertrouwenspersoon mag zijn in kleine organisaties. Dit is zeker niet verkieslijk, merken velen op.

- In callsheets, tickets, contracten deze contactpersonen vermelden (bv. residentieovereenkomsten deBuren)

6. Nieuws uit het BoekenOverleg

10'

- Elk verhaal telt, het charter voor meer inclusie in de sector, maakt grote stappen. Er is een **onderzoek** geweest onder leiding van Literatuur Vlaanderen. Dat richtte zich in eerste instantie op 5 concrete thema's:

- Toegankelijkheid (fysiek, digitaal...): hoe toegankelijk zijn we eigenlijk?

- Personeelsbeleid: wie willen we en hoe halen we ze binnen, *best practices* delen

- Publicaties: kennen we onze lezers en hun behoeften, weten we waarom ze komen/lezen?

- Creatie: nood aan begeleiding; hoe kunnen beginnende schrijver begeleid worden buiten het uitgeefvak om?

- Publieksbereik: hoe raken boeken/events breder verspreid?

Vertrekkend vanuit de resultaten van het onderzoek wordt er vanuit Literatuur Vlaanderen een **lerend netwerk** opgezet, aan de hand van 3 concrete werven. Het trekken van deze werven moet door de sector zelf gebeuren. Het plan is om binnen dit netwerk 3 à 4 bijeenkomsten per jaar te organiseren, met concrete finaliteiten:

1. Het organiseren van een groot evenement waarbij mensen uit de sector veel kunnen leren hierover (speeddates, workshops...)
2. Interactief platform: een soort 'juist is juist' met best practices rond inclusie. Ook digitaal materiaal kan verzameld worden op Elk Verhaal Telt.
3. Gatekeepers samenbrengen en hen ervaringen laten uitwisselen. Organisatoren, redacteuren, literaire kritiek, openbare omroep... Sommige mensen geraken niet aan onze poorten: hoe gaan we dat veranderen?

Vragen:

- Steven van Behoud de Begeerte vraagt zich af of dit een Vlaams initiatief is? Hij denkt terug aan het Gents Cultuurnetwerk, wat een fijn lerend netwerk is. Op welk niveau kun je de meeste stappen zetten?

-> De KANTL heeft met het Gents Kunstenoverleg samengewerkt en heeft hierdoor veel kunnen organiseren voor doelgroepen die ze anders niet bereiken. Het was een groot succes, dus dit niveau mag niet vergeten worden.

-> De voorzitter spreekt vanuit het BoekenOverleg, dus het gaat over heel Vlaanderen, maar hieruit kunnen natuurlijk aanbevelingen voor lokale netwerken komen.

- De voorzitter stelt de open vraag of zo'n initiatief regionaal beter zou werken?

-> Antwerpen Boekenstad is voorstander van het Vlaamse niveau hiervoor, anders zit kennis weer verspreid. Allen zijn het erover eens dat uitwisseling tussen deze niveaus belangrijk is.

De KANTL vertelt dat het theoretische deel van dit traject in Gent minder interessant was. Dat leidt soms tot absurde discussies, terwijl het veel fijner is om over concrete plannen te praten.

-> Folio vindt ook dat het zo snel mogelijk concreet moet worden. Hij denkt dat bibliotheken hier nog een rol kunnen spelen, zij kunnen een concrete implementering mogelijk maken.

-> De voorzitter vertelt dat de VVBAD in het BoekenOverleg meteen proactief reageerde op deze oproep.

Wie heeft er zin in? Er zijn middelen en administratieve coördinatie door Literatuur Vlaanderen.

- Behoud de Begeerte onder voorbehoud van de subsidiebeslissing

- Bond Zonder Naam

- Passa Porta

- Villa Verbeelding

- Antwerpen Boekenstad

- deBuren

-> Wie hier verder een rol voor zichzelf ziet weggelegd: neem gerust contact op met de voorzitter of Literatuur Vlaanderen.

7. Voorzittersverkiezing

10'

De verkiezingsvoorzitter, Nicolas van de KANTL, heeft geen kandidaturen ontvangen.

Alvast enkele reacties van de voorzitter op vragen die de afgelopen maanden kwamen:

- Veel mensen lijken terughoudend om zich kandidaat te stellen vanwege de omvang van de OLO- organisatie. deBuren werkt als tweespan, maar dat moet niet per se zo. Het hoeft niet in de handen van één voorzitter te zitten, of 4 keer per jaar georganiseerd worden. Wat minimaal handig is, is dat het zitje in het BoekenOverleg gevuld blijft en dat contacten

onderhouden worden. Literatuur Vlaanderen kan ondersteuning bieden.

- Het is niet verplicht dat Literatuur Vlaanderen aan tafel zit, als mensen het gevoel hebben dat ze niet vrijuit kunnen praten. Het kan anders georganiseerd worden.
 - > Behoud de Begeerte vindt het heel handig dat Literatuur Vlaanderen aan tafel meteen vragen kan opvangen.
 - > De voorzitter merkt wel op dat het kán. Sommige mensen voelen zich kwetsbaar om openhartig te zijn met Literatuur Vlaanderen aan tafel.
- In januari zou er écht een nieuwe voorzitter moeten beginnen, want Willem gaat vanaf april op sabbatical. Aline is geen kandidaat-secretaris. Dus er is een deadline voor het voortbestaan van het OLO.

Vragen:

- Behoud de Begeerte vraagt zich af hoe lang de termijn van de voorzitter is.
 - > Nu ligt het voorstel op tafel dat een termijn 4 jaar duurt, waarbij er iedere 2 jaar een nieuwe covoorzitter bijkomt. Maar het kan anders georganiseerd worden.
- Dans! Dichter! Dans! stelt voor dat het voorzitterschap tussen een grote en kleinere organisatie gedeeld wordt. Verschillende types organisaties hebben verschillende noden. Hij zou het zelf overwegen in tandem met een grotere partij.
 - > De voorzitter vindt het een schitterend idee en roept mogelijke partners op om zich te melden bij Tim van Dans! Dichter! Dans!
- Literatuur Vlaanderen gaat dit zelf niet organiseren; zij vinden het belangrijk dat het veld zich zelf blijft organiseren, maar willen nadenken over nodige ondersteuning. Het zou doodjammer zijn als het OLO verloren zou gaan.

Planning:

- Uiterlijk maandag 7 november dienen kandidaat-(co)voorzitters hun kandidatuur bij de verkiezingscoördinator in door via een mail aan nicolas.leus@kantl.be aan te geven dat zij zich kandidaat stellen
- Uiterlijk vrijdag 11 november krijgen de kandidaten in een besloten mailing de namen van alle kandidaten voor dit voorzitterschap, waarna zijn nog het recht hebben zich terug te trekken
- Tijdens het OLO op vrijdag 18 november krijgen de kandidaten de kans hun visie voor te stellen
- Tot en met maandag 12 december kunnen leden op een kandidaat stemmen en al dan niet het vertrouwen in de huidige voorzitter uitspreken
- Vrijdag 16 december maken we per mail bekend hoe het voorzitterschap vanaf begin 2023 ingevuld zal worden

8. Wat verder ter tafel komt

10'

- Kartonnen dozen zit in moeilijke papieren, vertelt Antwerpen Boekenstad; er wordt een overnamekandidaat gezocht en een nieuwe ruimte in Antwerpen. Eind september moet er een overnamekandidaat zijn, anders stopt de boekhandel eind oktober. Er is ook een optie om coöperant te worden; geïnteresseerden mogen zich blijven melden. Als je een boekenverkoop in Antwerpen organiseert, denk dan aan hen. Het zou interessant kunnen zijn dat ze voorraden kunnen verkopen.
- Passa Porta wordt ook een broedplek. Hun kantoorruimte wordt opengesteld voor literaire makers en neemt ook organisaties in residentie. Dat wordt voor de komende jaren Klankverbond.
- Folio is benaderd door Boektopia met een onhaalbaar voorstel om deel te nemen; ze vragen het vijfvoudige van de Boekenbeurs vroeger.

- Folio vertelt daarnaast dat kunstenaars worden geconfronteerd met brutale terugering de Innovatiepremie. Het is onheus dat je op een verantwoording van 13.000 woorden een terugering aan de hand van 13 woorden krijgt. Binnen het BoekenOverleg wordt dit verder opgevolgd.

- Verb(l)ind blijft geïnteresseerd in een uitwisseling rond mediapartnerschappen en is nieuwsgierig naar hoe je een aanvraag doet voor structurele middelen. Uiteindelijk besloot hij geen aanvraag in te dienen, omdat de subsidiepot niet groter wordt. Hoe kunnen nieuwe organisaties opstarten? Dit systeem gaat instroom tegen?

-> Literatuur Vlaanderen is bezig het bestaande manifestatiereglement open te breken.

Vanaf volgend jaar zal de regeling meer doorgroei mogelijk maken. Ze zal meer gaan over de organisatie van evenementen en meer rekening houden met freelancers, collectieven... Het maximumbedrag voor een aanvraag wordt ook verdubbeld.

-> Verb(l)ind denkt dat je hiermee niet echt nieuwe organisaties kunt aantrekken. Hoe ervaren andere organisaties dit? Deze dynamiek moet eens bekeken worden.

-> Literatuur Vlaanderen zegt dat de mogelijkheid er nu is, en dat ze middelen aanvragen voor het literaire middenveld. Maar zij zijn afhankelijk van de politiek; we leven in hoop.

De voorzitter neemt de genoemde agendapunten graag nog mee naar het volgende overleg.

- Creatief Schrijven vermeldt dat het WK Poetry Slam zal plaatsvinden in Brussel in de week van 26/09. Op 29/09 wordt de wereldkampioen verkozen in Kinopolis, allen welkom!

- Literatuur Vlaanderen zoekt nieuwe leden voor de Raad van Bestuur, alle info hier:

<https://www.literatuurvlaanderen.be/literatuur-vlaanderen-zoekt-bestuurders>

De deadline om je kandidaat te stellen is 30 september 2022.

Volgende OLO: 18/11/2022, deBuren of digitaal via Zoom, 11.00

Met o.a. voorstelling VLAM21, het Nederlandse OLO